

[Duborg.]

brugets Prioritetsgæld — dermed er ikke sagt Landbrugets Gældsbyrde, for den afhænger ogsaa af, hvor megen løs Gæld der er, men tillige af, hvilke Formueværdier der er i Landbrugets Besiddelse —, men selve Landbrugets Prioritetsgæld, det eneste, som vi har fuldkommen Sikkerhed over, ligger og har i over 100 Aar ligget næsten uforandret.

Ser vi nu paa, hvorledes det stiller sig med Landbrugets Pengeværdier — idet Gældsbyrden eller Prioritetsbyrden maales i Forhold til Ejendommenes Værdi med Besætning og Inventar, men ved Siden deraf er der, som jeg nævnte, jo ogsaa Landbrugets løse Gæld paa Gældssiden og paa Formuesiden Landbrugets Pengeværdier —, ja, saa har vi jo ikke nøjagtige Oplysninger, men efter Landøkonomisk Driftsbureaus Beretninger kan man regne, at Størrelsen af den løse Gæld i 1927 ligger omkring 20 pCt. af den faste Gælds Beløb. Nu er det jo en gammel Erfaring, noget, vi alle ved, at under daarlige Konjunkturer stiger særlig den løse Gæld, og den aftager altsaa forholdsvis stærkt under gode Konjunkturer, men de 20 pCt. er altsaa, hvad der kunde regnes med at være af løs Gæld i Forhold til Prioritetsgælden. Vi kommer ved denne Betragtning baade af den faste Prioritetsgæld og af den løse Gæld til det Resultat, at Landbrugets samlede Gældsbeløb ligger omkring $3\frac{3}{4}$ Milliard Kroner i 1927—28.

Dernæst staar vi overfor Spørgsmaalet: Hvilke Formueværdier i Penge og Obligationer er der saa til Stede hos det samlede Landbrug? Ja, det ved vi ikke, fordi den statistiske Opgørelse ikke sondrer mellem Landbrugserhvervets Formuebesiddere og andre i Landdistrikterne boende, men vi kan med Sikkerhed gaa ud fra, at af de 1600 Mill. Kr., der indestaar i de danske Sparekasser udenfor de specielt københavnske, tilhører Hovedparten det danske Landbrug. Det er endvidere en Kendsgerning, at af de mange Hundrede Millioner, der indestaar i de danske Provinsbanker, tilhører ogsaa en væsentlig Del det danske Landbrug. Og saa maa desuden tages med i denne Opgørelse den mægtige Beholdning af Obligationer, der findes i Landbrugets Besiddelse; der er jo ikke blot de almindelige Obligationer, men der er særlig det store Antal af Obligationer, der er knyttet til Salg af Ejendomme. Vi vil altsaa ved en saadan Opgørelse se, at Landbrugets virkelige Gældsbyrde ligger langt under de 50 pCt.

Jeg tør derfor mene og hævde, at Tal-

lene mere end tilstrækkeligt beviser, at naar man nu fra de to Regeringspartiers Side bruger som Argumentation for Indførelse af helt nye Brugsformer i Danmark, at Gælden er stigende, og det ogsaa af den Grund er nødvendigt, er det i stik Modsætning til de virkelige Forhold. Det er hævet over enhver Tvivl, uanset om man kan bestride nogle af disse Tals Nøjagtighed, at Gældsbyrden i hele dette Tidsrum i Virkeligheden har været aftagende. Enhver, der ikke vil lukke Øjnene, vil ogsaa ad helt andre Veje vide, at den almindelige Velstand baade i Formue og Indtægter har været stærkt stigende indenfor hele Landbrugserhvervet, men det, som jeg har ønsket med disse Tal at fremdrage, er, at selve Gældsbyrden kan ikke bruges som Argument, ikke bruges til noget som helst Bevis for, at vi skal skifte Brugsform, for Gældsbyrden har været aftagende, og Velstanden har været stigende. Det er ogsaa besynderligt i denne Forbindelse at ville hævde, at Indførelse af Statsfæste skulde betyde en Bedring i den Retning. Naar vi ser paa disse Lovforslag, er det, som kendetegner dem, netop, at man er gaaet endnu længere ud end hidtil i Retning af at give Prioriteter i Ejendomme. Man har forøget Gældsbeløbet i disse Ejendomme til stærkt op imod de 100 pCt. Hvorledes en saadan Lovgivning skulde virke til en Nedgang i selve Gældsbyrden og Gældsbeløbet, ja, det kan ikke paavises med saglige Grunde, dèr vil man være nødsaget til at holde sig til de politiske.

Ser vi dernæst paa et Spørgsmaal, der ogsaa har spillet en saa stor Rolle for de to Regeringspartier, den Stigning i Jordværdien, som man mener skyldes de samfundsskabte Værdier, ja, saa tror jeg, at en Undersøgelse af dette Forhold maa give samme Resultat, som vi er kommet til med Hensyn til Gældsbyrden: at denne Paastands væsentlige Grundlag er lige saa urigtigt, lige saa lidet i Overensstemmelse med de virkelige Forhold. Vi har i Virkeligheden et ypperligt Materiale til Bedømmelse af denne Sag gennem Værdiernes Konstatering gennem en meget lang Aarrække, gennem saa nøjagtige Tal som Gennemsnittet af Salgsværdien af Ejendomme over et langt Tidsrum. Jeg skal ikke trætte det høje Ting med alt for mange Tal, men jeg er nødsaget til, for at begrunde min Tale, at komme med adskillige Tal om disse Forhold. Det viser sig, at i 1860—64 — nu tager jeg det i Perioder med 10 Aars Mellemsrum — var Gennemsnitsprisen pr. Tønde Hartkorn 4 374 Kr. Det er for Ejendomme.